

## N:o 17.

Ank. till Riksd. Kansli den 1 Mars 1879, kl. 11 f. m.

*Utlåtande, angående föreslagna statsbidrag till vägars anläggning och förbättring, hamn- och brobyggnader samt vattenkommunikationer, äfvensom sjösänkningar och andra vattenaftappningsföretag.*

(R. A.)

Uti sin nådiga proposition om statsverkets tillstånd och behof har Kongl. Maj:t, i sammanhang med afgifvet förslag till reglering af utgifterna under riksstatens sjetta hufvudtitel, hos Riksdagen gjort framställning om de anslag, hvilka Kongl. Maj:t ansett böra beviljas för utförande af väganläggningar och vägförbättringar, hamn- och brobyggnader samt vattenkommunikationer, äfvensom sjösänkningar och andra vattenaftappningsföretag; och får Stats-Utskottet nu meddela yttrande ej mindre öfver Kongl. Maj:ts sålunda gjorda nådiga framställningar, än ock öfver nedannämnda vid innevarande riksdag rörande medels beviljande i enahanda afseenden väckta och till Stats-Utskottet remitterade motioner.

A) Väganläggningar och vägförbättringar.

1:o.

*För anläggning af nya samt omläggning eller förbättring af backiga eller eljest mindre goda vägar har Kongl. Maj:t i sin ofvanberörda nådiga*  
*Bih. till Riksd. Prot 1879. 4 Saml. 1 Afd. 14 Häft.*

proposition föreslagit, att Riksdagen måtte för år 1880 ställa till Kongl. Maj:ts förfogande 200,000 kronor.

Utskottet har i sammanhang härmed till behandling förehaft två inom Andra Kammaren väckta, till Utskottet remitterade motioner, den ena af Herr *H. A. Widmark* (N:o 74), i hvilken motion instämt Herrar *Joh. Grape*, *E. Gustaf Burman*, *A. Bäckström*, *P. Engman*, *H. F. Bergström*, *P. A. Hellgrén*, *N. Boström*, *Gustaf Heggström* och *K. H. Berlin*; den andra af Herr *J. M. Svensson* (N:o 88); varande i dessa motioner, på grund af nu rådande billigare priser och minskade arbetstillfällen, föreslaget, att omförmälda anslag måtte för år 1880 höjas till 300,000 kronor.

Utskottet anser sig ej ega giltig anledning att föreslå någon förhöjning i det belopp, Kongl. Maj:t, i öfverensstämmelse med Styrens för allmänna väg- och vattenbyggnader i dess afgifna generalförslag gjorda underdåniga hemställan, för ifrågavarande ändamål äskat, och hemställer,

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts förslag och afslag å Herr Widmarks med flere och Herr Svenssons motioner, måtte till bidrag för anläggning af nya samt omläggning eller förbättring af backiga eller eljest mindre goda vägar till Kongl. Maj:ts disposition för år 1880 anvisa 200,000 kronor.

## 2:o.

1877 års Riksdag beviljade, för *anläggning af väg mellan Bredåker och Nedra Edeforss i Öfver-Luleå socken af Norrbottens län*, ett anslag af 42,000 kronor. Sedan i afräkning härå anvisats för år 1878 12,000 kronor och för år 1879 20,000 kronor, har Kongl. Maj:t nu hemställt, att för år 1880 må af anslaget anvisas återstående 10,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att hvad Kongl. Maj:t sålunda föreslagit må af Riksdagen bifallas.

## 3:o.

Till *väganläggning mellan Lycksele och Stensele kyrkor i Vesterbottens län* beviljade 1876 års Riksdag ett anslag af 95,000 kronor, hvaraf anvisats till utgående under år 1877 15,000 kronor, under år 1878 25,000 kronor och under år 1879 25,000 kronor.

Under erinran, hurusom Riksdagen vid beviljandet af ifrågavarande anslag fästade det villkor, att Kongl. Maj:t skulle ega jemka anslagsbeloppet i den mån dagsverken och öfriga arbetskostnader kunde under arbetstiden i någon betydligare mån nedgå, har, på sätt det den nådiga propositionen angående statsverkets tillstånd och behof bilagda statsrådsprotokoll den 8 Januari 1879 (Bil. N:o 5 b sid. 133) utvisar, Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader meddelat, att styrelsen genom chefen i norra väg- och vattenbyggnadsdistriktet inhemtat, att för närvarande, i brist af fullständigt förda räkenskaper öfver de inom de särskilda socknarne på olika sätt anordnade arbetena och dessa arbetens ofullständiga skick vid derå af distriktschefen anställd besigtning, ingen säker uppskattning af verkliga kostnaden kunnat göras, men att, enligt distriktschefens åsigt, den möjligen ifrågakommande nedsättningen i anslagsbeloppet ej kunde komma att öfverstiga 15,000 kronor; på grund hvaraf Styrelsen föreslagit, att för år 1880 måtte för detta arbete anvisas hälften af det återstående beloppet utaf det redan bestämda anslaget, eller 15,000 kronor.

Med afseende å vigten deraf, att i möjligaste mätto inskränka statsutgifterna, och då någon nedsättning af det utaf Styrelsen nu föreslagna belopp syntes kunna utan synnerligt men ega rum, har Kongl. Maj:t föreslagit, att till utgående under år 1880 måtte för ifrågavarande arbete af Riksdagen anvisas 10,000 kronor.

Enär en ej obetydlig nedsättning i priset på dagsverken och öfriga arbetsonkostnader, hvaraf jemkning i anslagssumman kan förmedlas, under den återstående arbetstiden antagligen kommer att ega rum och medföra minskning i anslagsbeloppets slutsumma, får Utskottet, under erinran om det redan bestämda villkoret, att Kongl. Maj:t eger rätt att jemka anslagsbeloppet, hemställa,

att Riksdagen måtte, med bifall till Kongl. Maj:ts nu gjorda förslag, af detta anslag ytterligare anvisa för år 1880 ett belopp af 10,000 kronor.

4:o.

*För väganläggning från Sorsele kyrka till Strycksele by jemte sidoväg från Lycksele öfver Ulriksdal, Carlgård, Husbondliden och Ruskträsk beviljade 1877 års Riksdag ett anslag af 343,780 kronor samt anvisade deraf till utgående under år 1878 24,093 kronor 86 öre och till utgående under innevarande år 60,000 kronor.*

Berörda företag är beräknadt att erfordra en kostnad af sam-

manlagdt 515,680 kronor, deraf på hufvudvägen från Sorsele till Strycksele belöpa 429,680 kronor och på sidovägen från Lycksele återstående 86,000 kronor.

Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader har föreslagit, att af återstoden utaf anslaget måtte under år 1880 få utgå 40,000 kronor, men på enahanda skäl, som under näst föregående punkt andragits, har Kongl. Maj:t ansett nedsättning i det af Styrelsen ifrågasatta belopp böra ifrågakomma och föreslagit Riksdagen att i ytterligare afräkning å förutnämnda anslagssumma anvisa till utgående under år 1880 ett belopp af 25,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att hvad Kongl. Maj:t sålunda föreslagit må af Riksdagen bifallas.

#### B). Bro- och hamnbyggnader samt vattenkommunikationer.

5:o.

För *understödjande af mindre hamn- och brobyggnader samt upprensning af åar och farleder* har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för år 1880 anvisa samma belopp, som för år 1879 beviljats, eller 20,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att, med bifall till Kongl. Maj:ts förslag, Riksdagen må till understödjande af mindre hamn- och brobyggnader samt upprensning af åar och farleder för år 1880 anvisa ett anslag af 20,000 kronor.

6:o.

Till *understöd för byggande vid större fiskelägen af smärre båthamnar* har Kongl. Maj:t äskat ett anslag för år 1880 af 30,000 kronor, eller samma belopp, som under föregående år varit för enahanda ändamål ställdt till Kongl. Maj:ts förfogande.

Utskottet hemställer,

att hvad Kongl. Maj:t sålunda föreslagit må af Riksdagen bifallas.

## 7:o.

Till *fullbordande af hamnanläggningen vid Trelleborg* beviljade Riksdagen år 1875 ett anslag utan återbetalningsskyldighet af 100,000 kronor, att utbetalas med en femtedel under hvarje af åren 1876—1880. I enlighet med Kongl. Maj:ts förslag får Utskottet hemställa,

att Riksdagen må af berörda anslag till utgående under år 1880 anvisa återstående 20,000 kronor.

## 8:o.

Till *utförande af en mindre hamnanläggning vid Skanör* beviljade 1878 års Riksdag ett belopp af 50,000 kronor, att såsom anslag utan återbetalningsskyldighet utgå med 25,000 kronor under år 1879 och med 25,000 kronor under år 1880, under vilkor, att Skanör och Falsterbo städer åtog sig att, utan vidare anspråk på bidrag af allmänna medel, fullborda arbetet enligt af Kongl. Maj:t fastställd plan och derefter ständigt underhålla hamnanläggningen i sådant skick, att den kunde för trafiken begagnas.

I enlighet med Kongl. Maj:ts förslag hemställer Utskottet,

att Riksdagen må af berörda anslag till utgående under år 1880 anvisa återstående 25,000 kronor.

## 9:o.

I en inom Andra Kammaren väckt och till Utskottet remitterad motion (N:o 77) har Herr *Christen Assarsson* uppå anförda orsaker föreslagit, att Riksdagen måtte såsom bidrag för anläggning vid Ålabodarne inom Glumslöfs socken af en båthamn bevilja och till Kongl. Maj:ts nådiga förfogande anvisa ett anslag af högst 17,000 kronor.

Vidare har Herr *Per Nilsson* i Espö i en inom Andra Kammaren väckt, till Utskottets handläggning remitterad motion (N:o 80) hemställt, att Riksdagen ville ställa till Kongl. Maj:ts disposition två tredjedelar af den till 50,000 kronor beräknade kostnadssumman för en hamnbyggnad vid fiskeläget Smye i Östra Torps socken, Vemmenhögs härad, mot det att kommunen eller ortens invånare bestrede den återstående tredjedelen.

Utskottet har ej ansett sig böra på enskilda motionärers fram-

ställning tillstyrka Riksdagen att bevilja statsbidrag till ofvannämnda företag, utan hemställer:

a) att Herr Christen Assarssons omförmälda motion må af Riksdagen lemnas utan afseende;

b) att Herr Per Nilssons omförmälda motion må af Riksdagen lemnas utan afseende.

C). **Sjösänkningar och andra vattenaftappningsföretag.**

10:o.

Uti ofvannämnda nådiga proposition har Kongl. Maj:t föreslagit, att till *understödjande medelst anslag utan återbetalningsskyldighet af sådana myrutedikningar och vattenaftappningar, som företrädesvis afse att minska frostländigheten*, måtte för nästkommande år anvisas samma belopp, som under de senare riksdagarne för enahanda ändamål beviljats, eller 80,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att, på sätt Kongl. Maj:t sålunda föreslagit, ett anslag af 80,000 kronor må för år 1880 beviljas till understödjande af sådana myrutedikningar och vattenaftappningar, som företrädesvis afse att minska frostländigheten.

11:o.

Till *befrämjande, medelst lån, af utdikningar och aftappningar af sankta trakter och sjöar till beredande af odlingsföretag*, har Kongl. Maj:t äskat enahanda belopp, som af sistlidna årens Riksdagar beviljades, eller 100,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att hvad Kongl. Maj:t sålunda föreslagit må af Riksdagen bifallas.

12:o.

För *sänkning af sjöarne Hjelmaren och Qvismaren* beviljade 1877 års Riksdag Hjelmarens och Qvismarens sjösänkingsbolag ett lån å

2,000,000 kronor, att från Statskontoret utgå med 600,000 kronor under år 1878 samt 300,000 kronor under hvarje af åren 1879, 1880, 1881 och 1882 och 200,000 kronor under år 1883; och har med anledning häraf Kongl. Maj:t nu äskat anvisande för år 1880 af de på samma år belöpande 300,000 kronor af detta lån.

Beträffande sättet för beredande af tillgång till berörda låneunderstöd föreslog Kongl. Maj:t *sistlidne års Riksdag*, att Riksgäldskontoret måtte under år 1879 till Statskontoret öfverlemna ett belopp af 900,000 kronor, motsvarande de för åren 1878 och 1879 beviljade andelar af nämnda lån; men i underdånig skrifvelse den 23 Maj 1878 (N:o 58) meddelade, till svar härå, Riksdagen, att dess vid lånets beviljande år 1877 uttalade åsigt innefattade, det Riksdagen ej ville medgifva upplåning för berörda statsutgifts bestridande, med mindre än att för något af de år, hvarunder lånet skulle utgå, förhållandet mellan statens inkomster och disponibla tillgångar samt dess utgifter gjorde ett sådant förfaringssätt oundgängligen nödigt. Då, för bestridande af de för åren 1878 och 1879 anvisade delarne af lånet, någon upplåning ej vore behöflig och, enligt Riksdagens åsigt, ej heller lämplig, hade Riksdagen saknat skäl att frångå sin i detta afseende redan uttalade grundsats, till följd hvaraf Kongl. Maj:ts omförmälda, hos sistlidne års Riksdag gjorda nådiga förslag ej blef af Riksdagen bifallet.

I fråga om sättet för den *nu ifrågavarande* för år 1880 beviljade låneandelens bestridande inhemtas af det den nådiga propositionen angående statsverkets tillstånd och behof bifogade protokoll öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet den 8 Januari 1879 (Bil. N:o 6 e sid. 37), att Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet, vid det förhållande som nu inträdt, att statens inkomster och disponibla tillgångar icke försloge för bestridande af utgifterna utan upptagande af nya skatter, och då det icke torde få anses lämpligt att ytterligare öka dessa skatter för att användas till utlåning åt ett sjösänkingsbolag, hemställt, att tillgång till det låneunderstöd för sjöarne Hjelmarens och Qvismarens sänkning, som under år 1880 skulle från Statskontoret utgå med 300,000 kronor, måtte på det sättet beredas, att Riksgäldskontoret under samma år till Statskontoret öfverlemnade ett belopp af 300,000 kronor; och har i öfverensstämmelse härmed Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att på nyssnämnda sätt bereda tillgång till ifrågavarande belopp.

Då det med hänsyn till statens reglerande kan vara af någon vikt, att sättet för ifrågavarande posts utgående varder, till ledning för Bevillnings-Utskottet, snarast möjligt bestämd, har Utskottet ansett sig böra redan nu äfven i denna del af frågan meddela yttrande; och enär

det ej torde kunna anses oundgängligen nödigt och, enligt Utskottets åsigt, skulle vara mindre lämpligt att genom upplåning bereda tillgång till ifrågavarande, jemförelsevis ej betydliga belopp, har Utskottet ej ansett sig kunna tillstyrka Riksdagen att bifalla Kongl. Maj:ts förevarande förslag i hvad det angår sättet för beredande af tillgång till ifrågavarande år 1880 utgående andel af omförmälda låneunderstöd, utan hemställer endast,

att Riksdagen må i ytterligare afräkning å lånet för sänkning af sjöarne Hjelmaren och Qvismaren anvisa 300,000 kronor till utgående från Statskontoret under år 1880.

### 13:o.

I afseende å villkoren för erhållande och tillgodonjutande af statsbidrag till allmänna arbeten äfvensom i fråga om kontrollen derå, att sådana arbeten enligt fastställda planer utföras, har Kongl. Maj:t föreslagit, att nu gällande bestämmelser må äfven för år 1880 bibehållas.

Utskottet, som ej har något att härvid erinra, hemställer,

att nu gällande allmänna villkor och föreskrifter i afseende å de statsbidrag, som blifvit anvisade för väganläggningar och vägförbättringar, brobyggnader, hamnanläggningar, vattenkommunikationer samt sjösänkningar och andra vattenaftappningsföretag, hvilka föreskrifter och villkor innefattas i Riksdagens underdåniga skrivelser den 23 Maj 1873 (N:o 67 mom. 8 och 68), den 23 April 1874 (N:o 27 mom. 11), den 5 Maj 1876 (N:o 27 mom. 12) och den 20 Maj 1878 (N:o 47 mom. 13), fortfarande skola blifva gällande.

### 14:o.

Bland de i nästföregående punkt omförmälda allmänna föreskrifter förekommer äfven den, att menighet, bolag eller annan vederbörande, som erhållit statsunderstöd till utförande af nu ifrågavarande slags arbeten, skall underkastas alla de villkor och kontroller, som af Kongl. Maj:t pröfvas lämpliga och nödiga.

Under åberopande häraf och med anledning af hvad här ofvan under mom. 3 finnes anmärkt i fråga om bristen på fullständigt förda



räkenskaper öfver ett af staten understödt vägföretag, får Utskottet slutligen hemställa,

att Riksdagen, med tillkännagifvande af sitt beslut i de här ofvan antecknade ärenden, tillika må hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, det Kongl. Maj:t, i sådana fall der rätt till jemkning i beviljadt anslagsbelopp blifvit eller blifver staten förbehållen, täcktes anbefalla räkenskapers förande å sådant sätt, att den verkliga kostnaden för det af staten understödda arbetsföretaget må kunna säkert uppskattas.

Stockholm den 28 Februari 1879.

På Stats-Utskottets vägnar:

CARL EKMAN.

---

Sammandrag af de uti Stats-Utskottets Utlåtande N:o 17 tillstyrkta statsbidrag för väganläggningar och vägförbättringar, bro- och hamnbyggnader samt vattenkommunikationer, äfvensom sjösänkningar och andra vattenaftappningsföretag.

	Anslag.	Lån.	Summa anslag.	Summa lån.	Summa anslag och lån.
<b>A) Väganläggningar och vägförbättringar.</b>					
Till fond för anläggning af nya samt anläggning eller förbättring af backiga eller eljest mindre goda vägar ... ..	200,000	—	—		
För anläggning af väg mellan <i>Bredåker</i> och <i>Nedra Edeforss</i> i Öfver-Luleå socken af Norrbottens län ... ..	10,000	—	—		
Till väganläggning mellan <i>Lycksele</i> och <i>Stensele</i> kyrkor i Vesterbottens län ...	10,000	—	—		
För väganläggning från <i>Sorsele</i> kyrka till <i>Strycksele</i> by jemte sidoväg från <i>Lycksele</i> öfver <i>Ulriksdal</i> , <i>Carlgård</i> , <i>Husbondliden</i> och <i>Ruskträsk</i>	25,000	—	—	245,000	245,000
<b>B) Bro- och hamnbyggnader samt vattenkommunikationer.</b>					
Till fond för understödjande af mindre hamn- och brobyggnader samt upprensning af åar och farleder ... ..	20,000	—	—		
Transport	20,000	—	—	245,000	245,000

	Anslag.	Lån.	Summa anslag.	Summa lån.	Summa anslag och lån.
Transport Till fond för byggande vid större fiskelägen af smärre båtham- nar .....	20,000	—	245,000	—	245,000
Till fullbordande af hamnanläggningen vid Trelleborg ..	30,000	—			
Till utförande af en mindre hamnan- läggning vid Skanör	20,000	—			
	25,000	—	95,000	—	95,000
C) Sjösänkningar och an- dra vattenafsläpnings- företag.					
Till fond för myr- utdikningar och vat- tenafsläpningar till förminskande af frostländigheten ..	80,000	—			
Till fond för under- stödjande af utdik- ningar och afsläp- ningar af sank- trakter och sjöar till beredande af od- lingsföretag .....	—	100,000			
För sänkning af sjö- arne Hjelmarén och Qvismarén .....	—	300,000	80,000	400,000	480,000
Summa kronor	—	—	420,000	400,000	820,000